2024/2842

14.11.2024.

DIREKTIVA (EU) 2024/2842 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 23. listopada 2024.

o proširenju Direktive (EU) 2024/2841 na državljane trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 79. stavak 2. točku (b),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ([1]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([2]),

budući da:

(1) Kako bi se ojačalo ostvarivanje prava osoba s invaliditetom na slobodno kretanje i povećale njihove mogućnosti da putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju u cilju kratkotrajnog boravka, Direktivom (EU) 2024/2841 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) uspostavljaju se okvir zajedničkih pravila i uvjeta, uključujući zajednički standardizirani i pristupačni obrazac, za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom kao dokaz priznatog statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta, u svrhu pristupa, na ravnopravnoj osnovi, svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koje nude javna tijela ili privatni subjekti u širokom rasponu usluga, aktivnosti ili sadržaja, među ostalim kad se pružaju bez naknade, te za europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom, kao dokaz njihova priznatog prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom u državi članici koja nije država članica u kojoj borave.

(2) Člankom 79. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđa se da je cilj djelovanja Unije osigurati, među ostalim, pravedno postupanje prema državljanima trećih zemalja koji zakonito borave u državama članicama. Na temelju toga trebalo bi utvrditi skup pravila kojima se utvrđuju prava za koja se predviđa jednako postupanje prema korisnicima Direktive (EU) 2024/2841 i takvim državljanima trećih zemalja.

(3) U skladu s člankom 67. stavkom 2. UFEU-a osobe bez državljanstva za potrebe ove Direktive trebaju se smatrati državljanima trećih zemalja.

(4) Kako bi se ojačalo poštovanje jednakog postupanja, uključivanja i nediskriminacije, među ostalim u odnosu na relevantne obveze na temelju međunarodnog prava, u pogledu osoba s invaliditetom koje su državljani trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici i koje nisu korisnici Direktive (EU) 2024/2841 te kako bi se zajamčilo priznavanje njihova statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta u cijeloj Uniji, čime bi se ujedno osiguralo učinkovito i puno sudjelovanje i uključivanje tih osoba u društvo na ravnopravnoj osnovi s građanima Unije, potrebno je pravila, prava i obveze utvrđene u Direktivi (EU) 2024/2841 primjenjivati na osobe s invaliditetom koje su državljani trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici i čiji je status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta priznala ta država članica te, ako je to primjenjivo, na osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, ili na životinje pomagače. Na primjer, državljani trećih zemalja koji su korisnici privremene zaštite na temelju Direktive Vijeća 2001/55/EZ ([4]) ili korisnici međunarodne zaštite na temelju Uredbe (EU) 2024/1347 Europskog parlamenta

([1]) SL C, C/2024/1981, 18.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj.
([2]) Stajalište Europskog parlamenta od 24. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 14. listopada 2024.
([3]) Direktiva (EU) 2024/2841 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2024. o uspostavi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom (SL L, 2024/2841, 14.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2841/oj).
([4]) Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (SL L 212, 7.8.2001., str. 12.).

i Vijeća ([5]) trebali bi biti obuhvaćeni ovom Direktivom, pod uvjetom da zakonito borave u određenoj državi članici i da je ta država članica priznala njihov status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta.

(5) Sve odredbe Direktive (EU) 2024/2841 trebale bi se, na temelju ove Direktive, primjenjivati *mutatis mutandis* na državljane trećih zemalja obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.

(6) Osobito, iako ova Direktiva ne bi trebala utjecati na primjenjiva pravila Unije kojima se uređuje mobilnost u Uniji državljana trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici osiguravanjem uzajamnog priznavanja njihova statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta u svim državama članicama, ovom bi se Direktivom tim osobama moglo olakšati ostvarivanje prava na kretanje ili putovanje unutar Unije pod uvjetom da već imaju takvo pravo na mobilnost. Ako se ti državljani trećih zemalja koji su nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom zakonito kreću ili putuju unutar Unije, uživat će prava na uzajamno priznavanje na temelju ove Direktive.

(7) Stoga bi države članice trebale poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale da se pravila utvrđena u Direktivi (EU) 2024/2841 kojima se uređuju europska iskaznica za osobe s invaliditetom i europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom kao dokaz priznatog statusa osobe s invaliditetom ili prava na određene usluge na temelju invaliditeta odnosno njihova priznatog prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom i pruža pristup, pod ravnopravnim uvjetima, svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti ili sadržaja, među ostalim kad se pružaju bez naknade, i uvjetima i prostorima za parkiranje koji se nude ili su rezervirani za osobe s invaliditetom te, ako je to primjenjivo, za osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente neovisno o državljanstvu, ili na životinje pomagače, jednako primjenjuju i na državljane trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici. Pružanje prava tim državljanima trećih zemalja na pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju ili uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranima za osobe s invaliditetom na isti način kao i korisnicima Direktive (EU) 2024/2841 ne utječe na pravila o primanju državljana trećih zemalja na državno područje država članica.

(8) Države članice potiču se da u skladu s Direktivom (EU) 2024/2841 pružaju informacije državljanima trećih zemalja s invaliditetom obuhvaćenima ovom Direktivom na jeziku koji razumiju ili za koji se razumno očekuje da ga razumiju.

(9) Državljani trećih zemalja s invaliditetom izloženi su povećanom riziku od višestrukih oblika diskriminacije. Nadalje, u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom navodi se da su žene i djevojčice s invaliditetom izložene višestrukim oblicima diskriminacije te se predviđa da države stranke poduzmu mjere radi osiguravanja punog i ravnopravnog uživanja svih njihovih ljudskih prava i temeljnih sloboda. U njoj se također prepoznaju teški uvjeti s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom koje su predmet višestrukih, odnosno teških oblika diskriminacije na osnovi rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkih ili drugih uvjerenja, nacionalnog, etničkog, starosjedilačkog ili socijalnog podrijetla, imovinskog statusa, rođenja, dobi ili nekog drugog statusa.

(10) Obveze Komisije na temelju članka 20. Direktive (EU) 2024/2841 trebale bi se odnositi i na državljane trećih zemalja obuhvaćene područjem primjene ove Direktive. Izvješće Komisije navedeno u tom članku trebalo bi uključivati analizu konkretnih nepovoljnih situacija koje proizlaze iz intersekcijske diskriminacije, koja se smatra diskriminacijom na temelju kombinacije invaliditeta i bilo koje druge osnove zaštićene direktivama Vijeća 79/7/EEZ ([6]), 2000/43/EZ ([7]), 2000/78/EZ ([8]) ili 2004/113/EZ ([9]), s posebnim naglaskom na žene i djevojčice s invaliditetom.

([5]) Uredba (EU) 2024/1347 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status za izbjeglice ili za osobe koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu i za sadržaj odobrene zaštite, o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1347, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

([6]) Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti (SL L 6, 10.1.1979., str. 24.).

([7]) Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo (SL L 180, 19.7.2000., str. 22.).

([8]) Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16.).

([9]) Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga (SL L 373, 21.12.2004., str. 37.).

(11) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji (UEU) i UFEU-u, i ne dovodeći u pitanje članak 4. navedenog protokola, Irska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(12) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(13) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno proširenje pravila, prava i obveza utvrđenih u Direktivi (EU) 2024/2841 na osobe s invaliditetom koje su državljani trećih zemalja koji zakonito borave u određenoj državi članici i koje nisu korisnici Direktive (EU) 2024/2841 te na osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, ili na životinje pomagače, čime se ujedno olakšavaju njihove mogućnosti kretanja unutar država članica ili putovanja u druge države članice, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka djelovanja kojim se uspostavlja okvir zajedničkih pravila i uvjeta oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Pravila, prava i obveze utvrđeni u Direktivi (EU) 2024/2841 primjenjuju se na državljane trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici koji nisu korisnici te direktive i čiji je status osobe s invaliditetom ili pravo na određene usluge na temelju invaliditeta ili prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom priznala država članica njihova boravišta, kao i na osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, te na životinje pomagače, kako su definirani u članku 3. točkama 4. odnosno 8. te direktive.

Članak 2.

Za potrebe ove Direktive „državljanin treće zemlje” znači svaka osoba koja nije građanin Unije u smislu članka 20. stavka 1. UFEU-a.

Članak 3.

Ova Direktiva ne utječe na primjenjiva pravila kojima se uređuje mobilnost u Uniji državljana trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici.

Članak 4.

Države članice mogu poduzeti mjere kako bi uzele u obzir posebne jezične potrebe državljana trećih zemalja, među ostalim, prema potrebi, jezičnom pomoći.

Članak 5.

Državljani trećih zemalja obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive obuhvaćeni su člankom 20. Direktive (EU) 2024/2841.

Članak 6.

1. Države članice do 5. lipnja 2027. donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

One primjenjuju te mjere od 5. lipnja 2028.

2. Kada države članice donose mjere iz stavka 1., one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

Članak 7.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 8.

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 23. listopada 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	ZSIGMOND B. P.